

MONITOR BEZPIECZEŃSTWA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

2/2023
9.06.2023

Redakcja:

Karol Janoś (red. naczelny), prof. dr hab. Sebastian Wojciechowski

OBRONNOŚĆ

🕒 ZMIANY W KIEROWNICTWIE MINISTERSTWA OBRONY RFN

[15.03.2023] Ministerstwo Obrony RFN poinformowało, że nowym Generalnym Inspektorem Bundeswehry zostanie generał porucznik Carsten Breuer, który do tej pory był Szefem Dowództwa Terytorialnego niemieckich sił zbrojnych. Generalny Inspektor Bundeswehry to najważniejsze stanowisko w niemieckich siłach zbrojnych. Jako bezpośredni zwierzchnik wszystkich żołnierek i żołnierzy oraz jako główny doradca wojskowy rządu federalnego wchodzi w skład ścisłego kierownictwa Ministerstwa Obrony RFN (jego pozycja w strukturach resortu odpowiada stanowisku sekretarza stanu).

Gen. Breuer objął stanowisko Generalnego Inspektora Bundeswehry po gen. Eberhardzie Zornie, który stał na czele Bundeswehry od 2018 r. Gen. Breuer (ur. 1964 w Letmathe) rozpoczął służbę w niemieckich siłach zbrojnych w 1984 r. w 11. Regimentzie Obrony Przeciwlotniczej w Achim. Po odbyciu szkolenia oficerskiego rozpoczął studia pedagogiczne na Uniwersytecie Bundeswehry w Hamburgu. Po ukończeniu studiów pełnił m.in. służbę w 10. Regimentzie Obrony Przeciwlotniczej w Sigmaringen (jako oficer wywiadu wojskowego), 10. Dywizji Pancerniej (jako adiutant dowódcy) oraz w dowództwie baterii artylerii przeciwlotniczej w 6. Regimentzie Obrony Przeciwlotniczej w Lütjenburgu. W l. 1997–1999 odbywał kurs sztabowy na Akademii Dowodzenia Bundeswehry w Hamburgu. Po jego ukończeniu pełnił służbę jako oficer sztabowy w biurze zastępcy Inspektora Generalnego Bundeswehry. W 2002 r. ukończył kurs sztabowy w Command and General Staff College in Fort Leavenworth w Stanach Zjednoczonych. W kolejnych latach pełnił m.in. funkcję szefa sztabu 41. Brygady Pancerniej w Torgelow i adiutanta Inspektora Wojsk Lądowych. Po awansie na stopień generała brygady w 2013 r. Breuer pracował głównie w resorcie obrony, gdzie zajmował m.in. stanowisko kierownika referatu. W l. 2013–2014 był dowódcą 37. Brygady Grenadierów Pancernych. Następnie, od 2014 r. pełnił funkcję kierownika referatu ds. polityki bezpieczeństwa w resorcie obrony. W 2015 r. ówczesna szefowa resortu obrony mianowała go na stanowisko pełnomocnika ds. Białej Księgi Bezpieczeństwa i Przyszłości Bundeswehry. W 2018 r. został szefem Dowództwa Zadań Terytorialnych Bundeswehry; odpowiadał wówczas za organizację działań pomocowych Bundeswehry w zakresie przeciwdziałania pandemii COVID-19. Od grudnia 2021 r. do maja 2022 r. był kierownikiem sztabu kryzysowego w Urzędzie Kanclerskim ds. pandemii COVID-19. We wrześniu 2022 r. objął stanowisko dowódcy właśnie utworzonego Dowództwa Terytorialnego Bundeswehry.

Minister obrony Boris Pistorius zdecydował też o zmianie na stanowisku sekretarza stanu ds. budżetowych, personalnych i prawnych. Do tej pory stanowisko to zajmowała Margaretha Sudhof (SPD), bliska współpracowniczka poprzedniej szefowej resortu obrony Christine Lambrecht. Sudhof w l. 2019–2021 była sekretarzem stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, kierowanym przez Lambrecht. Następcą Sudhof w resorcie obrony będzie Nils Hilmer, który od lat należy do grona najbliższych współpracowników Pistoriusa. Ich bliska współpraca rozpoczęła się w 2006 r., gdy Pistorius wygrał wybory na burmistrza Osnabrück. (KJ)

SPOTKANIE MINISTRÓW OBRONY RFN I HOLANDII W RAMACH HOLENDERSKO-NIEMIECKICH KONSULTACJI MIĘDZYRZĄDOWYCH

[28.03.2023] W Rotterdamie odbyło się spotkanie szefów resortów obrony Holandii i RFN w ramach holendersko-niemieckich konsultacji międzyrządowych. Holandia należy do państw, z którymi Niemcy mają najbardziej zaawansowaną współpracę w dziedzinie polityki obronnej. Do głównych tematów spotkania ministra obrony RFN Borisa Pistoriusa i jego holenderskiej odpowiedniczki Kajsy Ollongren należała kwestia pomocy militarnej dla Ukrainy, zaangażowanie i współpraca RFN i Holandii w ramach wzmocnienia wschodniej flanki NATO, realizacja wspólnych projektów w ramach Stałej Współpracy Strukturalnej w UE, w tym m.in. projektu dotyczącego mobilności wojskowej w Europie, zacieśnienie kooperacji między NATO i UE oraz przygotowanie do szczytu Sojuszu Północnoatlantyckiego w Wilnie (11.-12.07.2023). Ważne miejsce na agendzie spotkania zajmowała również sprawa zacieśnienia kooperacji między siłami zbrojnymi RFN i Holandii. Omawiano m.in. kwestię integracji 13. Lekkiej Brygady Wojsk Lądowych Holandii z 10. Dywizją Pancerną Bundeswehry. W wyniku tych działań wszystkie brygady wojsk lądowych holenderskich sił zbrojnych będą podporządkowane dywizjom wojsk lądowych sił zbrojnych RFN. (KJ)

REORGANIZACJA STRUKTURY RESORTU OBRONY NIEMIEC

[20.04.2023] Minister Obrony RFN Boris Pistorius ogłosił plany zmian w strukturze podległego mu resortu. Jednym z głównych elementów reorganizacji struktur Ministerstwa Obrony RFN ma być utworzenie nowego Sztabu Dowodzenia i Planowania (*Planung- und Führungsstab*). Celem jego utworzenia jest przyspieszenie i lepsza koordynacja procesów decyzyjnych. Personel nowego sztabu będą stanowiły osoby zatrudnione do tej pory w biurach ministra, sekretarzy stanu oraz Inspektora Generalnego Bundeswehry (w rezultacie obsada personalna tych ostatnich zostanie zmniejszona). Nowym sztabem będzie kierował generał brygady dr Christian Freuding, który do tej pory kierował centrum sytuacyjnym ds. Ukrainy w resorcie obrony. Poza utworzeniem Sztabu Dowodzenia i Planowania ogłoszone zmiany zakładają również przeniesienie dwóch sztabów do wydziałów: sztab odpowiedzialny za organizację i audyt będzie częścią wydziału ds. prawych, a sztab odpowiadający za kontrolę uzbrojenia strategicznego - wydziału zajmującego się sprawami uzbrojenia. Powyższe zmiany mają zostać wdrożone do końca maja br. Według zapowiedzi Ministerstwa Obrony RFN kolejnym etapem procesu reorganizacji będzie weryfikacja prac i zakresu odpowiedzialności poszczególnych wydziałów pod kątem wyeliminowania struktur, których zadania się powielają. (KJ)

ESKALACJA ŚWIATOWYCH WYDATKÓW NA ZBROJENIA A WZROST WYDATKÓW OBRONNYCH RFN W OCENIE SIPRI

[24.04.2023] Opublikowano najnowszy raport Sztokholmskiego Międzynarodowego Instytutu Badań nad Pokojem (SIPRI). Wynika z niego, że w 2022 r. odnotowano kolejny roczny (ósmym z rzędu) wzrost światowych wydatków na zbrojenia. W wymiarze globalnym zwiększyły się one o 3,7%, osiągając rekordowy pułap 2240 mld USD. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy jest wojna w Ukrainie oraz wzrost napięcia w Azji Południowo-Wschodniej. Liderem rankingu są Stany Zjednoczone, które wydały 877 mld USD, co stanowi 39% ogółu światowych środków zbrojeniowych. Oznacza to wzrost ich nakładów o 0,7%. Na drugim miejscu uplasowały się Chiny, przeznaczając

292 mld USD. Jest to o 4,2% więcej niż w 2021 r. oraz aż o 63% więcej niż w 2013 r. Szacowane przez SIPRI rosyjskie wydatki wojskowe w minionym roku wzrosły o około 2,2%, do poziomu 86 mld USD. Nakłady militarne Ukrainy osiągnęły natomiast wartość 44 mld USD. Oznacza to ich eskalację aż o 640% – czyli najwyższy roczny wzrost wydatków wojskowych danego państwa, jaki odnotowano kiedykolwiek w raportach SIPRI. Na skutek działań wojennych udział wydatków wojskowych Ukrainy jako procent PKB wzrósł z 3,2% w 2021 r. do 34% w 2022 r. Wśród pozostałych państw europejskich największy wzrost odnotowano m.in. w Finlandii – o 36%, na Litwie – 27%, w Szwecji – 12% czy w Polsce – 11%. Dla porównania w Wielkiej Brytanii wskaźnik ten kształtował się na poziomie 3,6%, Niemczech 2,3%, a Francji 0,6%. W przypadku RFN na podkreślenie zasługuje fakt przekazania na rzecz Bundeswery dodatkowych środków finansowych w wysokości 100 mld euro. Podstawą prawną takiej decyzji była ustawa przyjęta przez Bundestag 3.06.2022 r. ustanawiająca pozabudżetowy fundusz w celu „wzmocnienia zdolności obronnych i sojuszniczych” Bundeswehry. Oprócz tego niemiecki parlament znowelizował Ustawę Zasadniczą, uwzględniając utworzenie nowego funduszu. Będzie on finansowany z zaciąganych przez państwo kredytów i nie zostanie objęty zasadami dotyczącymi dyscypliny finansowej. Rząd federalny został zobowiązany do tego, aby co roku przedstawiać plan korzystania z funduszu, który musi zostać zaakceptowany przez komisję budżetową. Wspomnianych powyżej 100 mld euro nie uwzględniono w najnowszym raporcie SIPRI, ponieważ pieniądze te nie zostały wydane w ubiegłym roku. (SW)

BEZPIECZEŃSTWO WEWNĘTRZNE

🕒 PRZEJAW TERRORU W HAMBURGU

[9.03.2023] W Centrum Świadków Jehowy w Hamburgu doszło do strzelaniny, w wyniku której zginęło 7 osób, a 8 kolejnych odniosło rany, w tym kilka ciężkie. Ofiary śmiertelne to czterech mężczyzn i dwie kobiety. Jedna z nich była w siódmym miesiącu ciąży. Poza nienarodzonym dzieckiem ofiary miały od 33 do 60 lat i zginęły od postrzałów. Zdecydowana większość poszkodowanych to obywatele RFN, ale wśród ofiar byli też i obcokrajowcy pochodzący z Ukrainy oraz Ugandy. Sprawca ataku po przybyciu policji popełnił samobójstwo. Był nim 35-letni Philipp F., który w przeszłości należał do wspólnoty Świadków Jehowy. Od zeszłego roku posiadał legalnie półautomatyczny pistolet, który był narzędziem zbrodni. W styczniu br. urząd ds. broni otrzymał anonimową informację o jego niebezpiecznym zachowaniu. W wyniku podjętych działań operacyjnych doszło do niezapowiedzianej kontroli Philippa F. Urzędnicy nie doszukanali się jednak żadnych nieprawidłowości. Jak poinformowali na wspólnej konferencji przedstawiciele hamburskiej policji, prokuratury i resortu spraw wewnętrznych, napastnik oddał ponad sto strzałów, ale łącznie miał przy sobie kilkaset nabojów. Ich zdaniem gdyby nie szybka interwencja służb, ofiar mogło być znacznie więcej, w budynku przebywało bowiem około 50 osób. Ponadto w mieszkaniu sprawcy policja znalazła również duży zapas amunicji. Brutalny akt terroru po raz kolejny ożywił w Niemczech dyskusję na temat regulacji prawnych i zasad dotyczących posiadania broni palnej. Trafnie skomentowano to w artykule redakcyjnym, który ukazał się na łamach „Frankfurter Rundschau”: „Atak w Hamburgu zostanie również zapamiętany jako ten rodzaj wydarzenia, przed którym wolne

społeczeństwo nie może się całkowicie uchronić. Nawet z właściwymi przepisami dotyczącymi broni, które w Niemczech są stosunkowo rozbudowane. Jednak przestrzeganie i kontrola przepisów dotyczących broni mogłaby być lepsza". (SW)

🕒 **UDAREMNIONE PRZYGOTOWANIA DO ZAMACHU TERRORYSTYCZNEGO W NIEMCZECH**

[25.04.2023] Niemiecka policja aresztowała dwóch braci z Syrii. Są oni podejrzani o planowanie zamachu terrorystycznego. Do zatrzymań doszło w Hamburgu i w Kempten. Oskarżeni mieli przygotowywać się do ataku samobójczego z użyciem skonstruowanego przez siebie pasa z ładunkami wybuchowymi. Chcieli zaatakować cele cywilne. Jak poinformowała Prokuratura Generalna i Federalny Urząd Kryminalny, sąd okręgowy w Hamburgu wydał nakaz aresztowania głównego podejrzanego. Zatrzymany został też jego młodszy brat podejrzany o pomocnictwo. Obaj mężczyźni przyjechali do Niemiec w 2015 r. Od kilku tygodni kupowali na platformie internetowej Ebay i u innych sprzedawców materiały potrzebne do produkcji ładunku wybuchowego. Postawiono im zarzut finansowania terroryzmu, a nie przygotowania aktu przemocy zagrażającego państwu, ponieważ w pasie z ładunkami wybuchowymi brakowało niezbędnych do eksplozji części. Podczas aresztowania i towarzyszącej jej rewizji skonfiskowano m.in. substancje chemiczne i telefony komórkowe. W akcję zaangażowanych było 250 funkcjonariuszy. Federalna minister spraw wewnętrznych Nancy Faeser wskazała, że od 2000 r. służby w Niemczech zapobiegły 21 islamistycznym atakom terrorystycznym. Bardzo często było to następstwo współpracy między rządem federalnym i władzami krajów związkowych w ramach Wspólnego Centrum Antyterrorystycznego oraz współpracy międzynarodowej realizowanej tak w wymiarze europejskim, jak i transatlantyckim. Podkreślała, iż duża liczba dochodzeń wskazuje na to, że „Niemcy nadal są bezpośrednim celem islamskich organizacji terrorystycznych”. (SW)

BEZPIECZEŃSTWO MIĘDZYNARODOWE

🕒 **BUNDESTAG WYRAZIŁ ZGODĘ NA PRZEDŁUŻENIE MANDATU DLA BUNDESWEHRY NA UDZIAŁ W OPERACJI SEA GUARDIAN**

[29.03.2023] Bundestag przedłużył do 31.03.2024 r. mandat dla sił zbrojnych RFN na udział w natowskiej operacji *Sea Guardian* realizowanej na Morzu Śródziemnym. Podobnie jak miało to miejsce wcześniej, kontyngent Bundeswehry będzie mógł liczyć maksymalnie 550 żołnierzy i żołnierzy. Operacja *Sea Guardian* trwa od 2016 r. Zastąpiła ona realizowaną przez NATO w l. 2001–2016 operację *Active Endeavour*. Do jej głównych zadań należy monitorowanie sytuacji bezpieczeństwa na wodach Morza Śródziemnego i udaremnianie działalności organizacji terrorystycznych. Poza tym siły uczestniczące w operacji podejmują działania związane z kryzysem migracyjnym przy współpracy z UE. Niemiecka marynarka wojenna zaangażowana jest w działania operacyjne od listopada 2016 r.

● **NIEMCY PODTRZYMUJĄ ZAANGAŻOWANIE W MISJĘ ONZ
W SUDANIE POŁUDNIOWYM**

[30.03.2023] Izba niższa niemieckiego parlamentu podjęła decyzję o przedłużeniu do 31.03.2024 r. mandatu dla udziału Bundeswehry w realizowanej przez ONZ misji w Sudanie Południowym (*United Nations Mission in South Sudan, UNMISS*). Mandat Bundestagu przewiduje, że maksymalnie będzie mogło być w nią zaangażowanych 50 żołnierek i żołnierzy sił zbrojnych RFN. UNMISS została rozpoczęta po uzyskaniu przez Sudan Południowy niepodległości w lipcu 2011 r. Jej głównym celem jest zapewnienie ochrony ludności cywilnej i bezpieczeństwa dostaw pomocy humanitarnej. Personel UNMISS odpowiada także za monitorowanie respektowania praw człowieka i wspieranie procesu wdrażania porozumienia pokojowego. Niemieckie siły zbrojne są zaangażowana w tę operację od czasu jej rozpoczęcia. (KJ)

● **CZŁONKOSTWO FINLANDII W NATO W OCENIE NIEMIECKICH MEDIÓW**

[4.04.2023] Finlandia została 31. państwem członkowskim NATO. Nastąpiło to w wyniku najszybszej procedury ratyfikacyjnej w historii Paktu, która trwała łącznie 273 dni. Finlandia złożyła wniosek o członkostwo wraz z Szwecją w maju 2022 r. w następstwie rosyjskiej agresji na Ukrainę. Szwedzki wniosek o członkostwo oczekuje jeszcze na ratyfikację ze strony Turcji oraz Węgier. Członkowie NATO podpisali protokół akcesyjny dotyczący Finlandii w lipcu 2022 r., po czym parlamenty wszystkich państw wchodzących w skład Paktu poparły taką decyzję. Uroczystości przyjęcia Finlandii do Sojuszu odbyły się po złożeniu w Kwaterze Głównej NATO w Brukseli dokumentu o przystąpieniu do Traktatu Północnoatlantyckiego oraz były związane z pierwszym dniem (4–5.04) spotkania ministrów spraw zagranicznych NATO w Brukseli. Redakcja „Hannoversche Zeitung” skomentowała to następująco: „W przystąpieniu Finlandii do NATO łączy się wiele rzeczy: NATO, w końcu organizacja kierująca się zasadą jedności, okazuje się zdecydowana i zdolna do działania. Finlandia żegna się ze swoją wojskową neutralnością, gwarancja pomocy ze strony NATO wydawała się obietnicą większego bezpieczeństwa. Jest to tak samo uspokajające, jak i przygnębiające: fińska decyzja nie zostałaby podjęta, gdyby nie brak skrupułów i imperialne ambicje rosyjskiego prezydenta Władimira Putina”. Natomiast redakcja „Nürnberger Zeitung” zaznaczyła, że przyjęcie Finlandii do Sojuszu to wygrana dla europejskiego bezpieczeństwa. „Podkreślony zostaje sygnał odstraszenia, jak również przesłanie do nieautorytarnych sił tego świata, by zjednoczyły się i stanęły w obronie swoich wartości, gdy te są kwestionowane – jak to miało miejsce w ciągu ostatniego roku za sprawą Putina i jego imperialistycznych fantazji o wielkim mocarstwie”. Z kolei „Reutlinger General-Anzeiger” ostrzegł przed zbyt dużym optymizmem, gdyż wojna na Ukrainie pokazała słabość NATO. „(...) i choć wojna trwa już ponad rok, Zachód nadal nie jest w stanie dostarczyć Ukrainie wystarczającej ilości amunicji. Te braki przyczyniły się również do tego, że Putin podjął ryzyko wojny. Ma on dobre oko na słabości Zachodu. Szczególnie w Niemczech ludzie rozgościli się w pokojowej strefie komfortu. Zapomnieli, jak cenne jest militarne odstraszenie”. (SW)

🕒 **RZĄD FEDERALNY RFN ZA UDZIAŁEM BUNDESWEHRY
W NOWEJ MISJI UE W NIGRZE**

[11.04.2023] Gabinet koalicji SPD–Sojusz 90/Zieloni–FDP podjął decyzję o udziale sił zbrojnych w przygotowywanej nowej misji UE w Nigrze (*EU Military Partnership Mission in Niger, EUMPM*). Głównym zadaniem tej misji wojskowej jest wzmocnienie zdolności nigeryjskich sił zbrojnych w zakresie zwalczania terrorystycznych organizacji zbrojnych. Decyzja o rozpoczęciu misji została podjęta na podstawie prośby rządu Nigru skierowanej do UE. Siły wyekspediowane przez państwa członkowskie w ramach misji będą odpowiadać m.in. za wsparcie przy budowie szkoły technicznej oraz przeprowadzenie szkoleń uzupełniających dla personelu nigeryjskich sił zbrojnych.

Wniosek rządu federalnego złożony do Bundestagu w sprawie mandatu dla Bundeswehry zakłada, że miałyby być w nią zaangażowanych maksymalnie 60 żołnierek i żołnierzy. Na początkowym etapie kontyngent Bundeswehry obejmie tylko 3 osoby, które będą służyły w dowództwie misji w stolicy Nigru. Mandat dla udziału Bundeswehry w EUMPM Niger ma obowiązywać do 31.05.2024 r. (KJ)

🕒 **GABINET OLAF SCHOLZA POPIERA DALSZY UDZIAŁ BUNDESWEHRY W UNIJNEJ
OPERACJI IRINI**

[17.04.2023] Rząd federalny opowiada się za przedłużeniem udziału Bundeswehry w realizowanej od 2020 r. na Morzu Śródziemnym operacji „Irimi” (*EUNAVFOR MED „Irimi”*). Głównym zadaniem tej operacji jest egzekwowanie embarga na dostawy broni do Libii nałożonego przez ONZ w 2011 r. z wykorzystaniem zasobów powietrznych, satelitarnych i morskich. Do pozostałych zadań *EUNAVFOR MED „Irimi”* należy: monitorowanie i gromadzenie informacji dotyczących nielegalnego wywozu z Libii ropy naftowej i innych produktów ropopochodnych, zapewnienie wsparcia i szkolenia personelu libijskiej straży przybrzeżnej i marynarki wojennej w zakresie egzekwowania prawa na morzu oraz wsparcie w zakresie wykrywania i monitorowania sieci przemytu ludzi i handlu ludźmi. Operacja „Irimi” została powołana w miejsce wcześniejszej unijnej operacji *EUNAVFOR MED „Sophia”*, która jednocześnie zakończyła swoją działalność po pięciu latach funkcjonowania. Uruchomienie tej nowej unijnej operacji było konsekwencją ustaleń zwołanego w styczniu 2020 r. z inicjatywy Niemiec i ONZ, szczytu berlińskiego w sprawie Libii.

Zgodnie z wnioskiem rządu federalnego do Bundestagu w sprawie mandatu dla Bundeswehry na udział w operacji „Irimi”, tak jak w poprzednich dwóch latach, kontyngent Bundeswehry miałby liczyć maksymalnie 300 żołnierek i żołnierzy. Niemiecki personel wojskowy w ramach operacji odpowiada m.in. za działania rozpoznawcze i patrolowe przy wykorzystaniu samolotu zwiadowczego P-3C Orion oraz jednego okrętu marynarki wojennej. (KJ)

